

11 YILDA YABANCI SERMAYELİ 43 SANAYİ ŞİRKETİ 500 BÜYÜK LİGİNDEN AYRILDI

Yabancı şirket sayısında erozyon

Türkiye'nin büyük ölçekli sanayi kuruluşları arasında yabancı sermayeli şirketlerin sayısı her geçen yıl azalıyor. İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasına göre, 2020 yılında 7 yabancı sermayeli

şirket daha devler liginin dışında kaldı. Böylece, 2009'da 500 büyük sanayi kuruluşu içinde 153 olan yabancı sermayeli şirket sayısı, 2020'de 110'a kadar geriledi. Şirket sayısının azalmasına paralel olarak bu kuruluşların üretimden

satışlar, katma değer, kâr ve ihracattaki paylarında da düşüşler yaşandı. Yabancı sermayeli şirketlerin halen en yoğun olarak faaliyet gösterdiği sektörler arasında 23 şirketle otomotiv ilk sırayı alıyor.

MERVE YİĞİTCAN/16

İHRACATTAKİ PAYLARI AZALDI

11 yılda 43 yabancı
şirket ilk 500'den düştü

MERVE YİĞİTCAN - İSTANBUL

Türk **sanayi** sektöründe önemli rolü bulunan yabancı sermayeli şirketlerin sayısı düşüşünü sürdürüyor. **ISO 500** listesinden derlenen rakamlara göre, 2009'da 153 olan yabancı sermayeli şirket sayısı, 2020'de 110'a kadar geriledi. 2009'dan itibaren kademeli olarak bir düşüş söz konusu. 2018'de söz kademeleli gerileme tersine dönmüş, yabancı sermayeli sayısı 2 adet artarak 117'ye çıkmıştı. 2019'da da bu sayı korunmuştu. Ancak 2019'dan 2020'ye geçişte yaşanan 7 şirketlik düşüş son yılların en önemli düşüşü olarak kayıtlara geçti.

Yabancı sermayeli şirketlerin sayısında yaşanan bu düşüş temel göstergeler içindeki paylarında da etkisini hissettirdi. 2020'de **ISO 500**'deki 110 yabancı sermayeli kuruluşun toplam üretimden satışlardaki payı bir yılda yüzde 32,1'den yüzde 31,3'e geriledi. Üretici fiyatlarıyla hesaplanan brüt katma değerdeki payı ise yüzde 40,6'dan yüzde 40,0'a geriledi. Buradaki 0,6'lık azalma küçük şirketlerin düştüğüne büyüklere ise etkinliğini koruduğuna işaret ediyor. Dönem kar ve zarar toplamlarına bakıldığında da yüzde 23,9 olan payları yüzde 22,7'ye gerilerken; faiz amortisman ve vergi öncesi kar ve zarar toplamı içindeki yabancı sermayeli şirketlerin payı da yüzde 26,9'dan yüzde 25,8'e geriledi. Yabancıların ücretle çalıışanlar sayısındaki payının da

Yabancı sermayeli kuruluşların yıllara göre ağırlığı (%)

Yıl	Kuruluş Sayısı	Üretim-den Satışlar	Brüt Katma Değer	İhracat
2009	153	33,4	40,3	48,9
2010	148	31,6	37,0	47,8
2011	140	31,3	35,4	45,4
2012	138	29,7	42,7	43,0
2013	137	28,5	42,0	41,8
2014	126	29,6	40,3	40,8
2015	125	31,1	39,9	42,1
2016	123	33,4	38,7	47,8
2017	115	32,1	37,7	48,4
2018	117	31,1	39,5	46,6
2019	117	32,1	40,6	46,1
2020	110	31,3	40,0	43,0

Yabancı sermayelilerin en yoğun olduğu 3 sektör

Sektör	Kuruluş Sayısı
1 Motorlu kara taşıtları	23
2 Gıda ürünleri	18
3 Kimyasal ürünler	9

yüzde 28,4'ten yüzde 26,6'ya gerilemesi dikkat çekiyor.

İhracattaki payı azaldı

Yabancı sermaye paylı kuruluşların Türkiye ihracatındaki önemi hala büyük. Ancak ihracatta aldıkları payda da gerilemeler göze çarpıyor. Yabancı sermayeli şirketlerin **ISO 500**'ün toplam ihracatındaki payı, bir önceki dönemle kıyaslandığında yüzde 46,1'den yüzde 43'e düştü. Söz konusu şirketlerin genel Türkiye ihracatına katkısı 2020 yılında yüzde 18,6 düşerek 33,9 milyar dolardan 27,6 milyar dolara indi. İlgili şirketlerin genel ihracattaki payları ise 2019'da yüzde 18,7 iken, 2020'de yüzde 16,2'ye geriledi.

13'ünün performansı 97 şirkete denk

ISO 500'deki ilk 50 şirkete yakından bakıldığında, 2018 ve 2019'de ilk 50'de 14 yabancı sermayeli kuruluş yer alırken bu sayı 2020'de 13'e geriledi. Bu 13 yabancı sermayeli kuruluş üretimden satışlarda yüzde 18,2'lik pay alarak, listedeki diğer 97 yabancı sermayeli şirkettin toplamından daha yüksek bir performans sergiledi. Yine söz konusu 13 yabancı sermayelinin üretici fiyatlarıyla yarattığı brüt katma değer **ISO 500**'de yüzde 11,8 pay alırken; burada da diğer 97 yabancı sermayeli kuruluşun payının hemen hemen yarısına yakın bir performans sergilediği görülüyor.

Bu 13 yabancı sermayeli kuruluş ihracatta ise diğer 97 yabancı sermayelinin toplam ihracatının iki katına ulaştı. Bu 13 şirketin **ISO 500** ihracatındaki payı yüzde 29,7 olurken, kalan 97 yabancı sermayeli şirketin payı ise yüzde 13,3 olarak gerçekleşti. Öte yandan **ISO 500**'de yer alan 110 yabancı sermayeli şirketin yabancı sermaye paylarına göz atıldığında, yüzde 50'den fazla yabancı payına sahip firmaların ağırlığını koruduğu görülüyor. Söz konusu 110 firmanın 79'unda yabancı sermaye payı yüzde 50 ve daha fazlası olarak kayıtlara geçmiş durumda. Bu sayı 2019'da 83 idi.

Sanayinin gücü İTÜ Çekirdek'in yanında olacak

Türkiye'nin girişimcilik ve inovasyon üssü İTÜ ARI Teknokent ve Türk sanayisinin gelişmesi için öncü çalışmalar yürüten İstanbul Sanayi Odası (İSO) uzun yıllardır İTÜ Çekirdek'te sürdürdükleri işbirliğinin kapsamını genişletti. İTÜ Çekirdek Sürdürülebilirlik Programı hayata geçiriliyor.

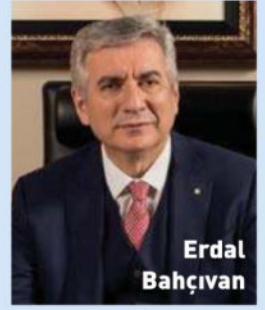
Yerli sanayinin sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda değer kazanması amacını da taşıyan programla, 'Sürdürülebilirlik' temasıyla teknoloji geliştiren girişimleri, İTÜ Çekirdek'te desteklemek; girişimcilerle sanayicilerin sektördeki sorun ve çözümlere odaklanacağı toplantılar düzenlemek; İSO üyelerinin girişimcilerce geliştirilen inovatif çözümleri kullanması hedefleniyor.

İTÜ ARI Teknokent Genel Müdürü Prof.Dr. Attila Dik-

baş, programla daha çok girişimciye destek olmanın yanı sıra sanayinin önde gelen kuruluşlarıyla girişimcileri ekosistemleri içinde yoğun bir etkileşime geçirmeyi hedeflediklerini böylece girişimlerin ürünlerinin ticarileşme süreçlerini hızlandıracağını ve sanayideki sürdürülebilirlik kavramının desteklenmiş olacağını söyledi. İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, "Genç girişimcilerimizin sürdürülebilirlik alanında yaptıkları teknolojik odaklı çalışmalara destek olacağız" dedi.

Attila
Dikbaş

Erdal
Bahçivan